

L'altra cara de l'economia balear

El discurs autocomplaent de la dreta balear, que durant anys ha explicat les excel·lències de l'economia de les Illes, n'amagava una cara oculta, tota problemes, que, ara, gràcies al Pacte de Progrés que hi governa ha sortit a la superfície.

"Les Balears van bé". Heus ací la consigna preferida de l'ex-president Jaume Matas, que adaptava així la famosa "*Espana va bien*" del seu cap espanyol, José María Aznar. El govern conservador de Matas (1996-99) publicava, o feia publicar, una allau d'estadístiques, totes tendents a demostrar que les Illes eren una mena de paradís. Un paradís on els aspectes socioeconòmics negatius: precarietat laboral, baixos sous, baixes pensions..., no eren sinó molèsties relatives, sense gaire importància, que de cap manera no podien entelar l'èxit que pertot arreu semblava ensenyorir-se de les Balears. La propaganda arribà a fer tant de forat, que fins i tot Felipe González, en una visita (ja com a ex-president) arribà a dir que no entenia com una terra tan rica com les Balears podia demanar privilegis econòmics, quan els ciutadans de les Balears "haurien de pagar per viure-hi". (Era el moment en què es discutia el Règim Especial, que finalment es resolgué en uns pocs descomptes per a alguns productes, però no en el règim fiscal especial que hom proposava.)

En aquests moments, quan el Pacte de Progrés ja fa gairebé sis mesos que governa a les Balears, comencen a surar a la superfície molts aspectes, fins ara amagats, d'aquest suposat paradís balear que indiquen ben clarament que no tot, ni prop fer-hi, era tan lluent com deien els conservadors.

L'equip econòmic del vice-president Pere Sampol, amb el director

general d'Economia, Antoni Monserrat, de màxim responsable tècnic, han posat a punt un informe complet que posa de manifest l'enlluernament que volien fer passar per realitat els conservadors.

Desequilibris. L'economia balear és considerablement desequilibrada. Les estadístiques publicades últimament ho confirmen. Una de les darreres, feta pública per l'Ins-

El "paradís" econòmic que explicaven els conservadors té una cara oculta, i molt amarga, per als treballadors.

tituto Nacional de Estadística, indica que els ciutadans de les Illes viuen embogits per una espiral consumista que redueix progressivament l'estalvi. A més, les famílies insulars són les que tenen més dificultats per a arribar còmodament a final de mes. Fins un 30,7% de ciutadans reconeixen que els és molt complicat de fer quadrar els nombres de l'economia familiar cada mes. Un índex molt superior al de la resta de comunitats de l'estat espanyol. Només el 0,3% de les famílies diu que no hi té gens de dificultat. D'una altra banda, la despesa de cada llar (260.000 pessetes per persona i any) és la quarta del total estatal, quan les Balears són la comunitat amb la renda més alta. Tot plegat fa concloure al catedràtic d'Economia de la Universitat de les Illes Balears, Eugeni Aguiló –i ho explicava al *Diario de Mallorca* la setmana passada–: "la distribució de la renda no és igualitària, l'economia és desequilibrada i sociològicament s'ha generalitzat l'efecte demostració: la necessitat d'imitar el comportament dels més rics...", que pot portar molta gent a estalviar cada vegada menys per consumir frenèticament cada vegada més. Per ventura una conseqüència sociològica d'aquest missatge repetitiu i acrític del conservadorisme, "les Balears van bé"? Qui sap. Però no és solament aquesta estadística la que insinua desequilibris. N'hi ha que no n'insinuen, ans són ben rotundes.

L'informe de la vice-presidència econòmica, presidida per Pere Sampol, al qual ha tengut accés aquest setmanari, és demolidor. El conjunt de variables analitzades no deixa cap dubte: si el "paradís" existeix, només és per a uns pocs.

Les Illes presenten la taxa de creixement d'assalariats més elevada de l'estat (un 9,2% entre el 1997 i el 1998, clarament per sobre el 6,4% de la mitjana estatal). En principi, això hauria de permetre un cert optimisme, però la cosa es matisa considerablement quan ens adonam que la temporalitat de l'ocupació és la més alta, també,

de tot l'estat. Segons l'informe, "l'anàlisi de les xifres de cotitzants a la Seguritat Social ens permet d'afirmar que no hi ha ni una sola comunitat autònoma amb un nivell de temporalitat tan elevat com el de les nostres Illes. Mentre a tot l'estat fluctua, aquest índex, com a màxim, entorn un 5%, les Balears presentem un índex que és pràcticament del 35%". Les Balears tenen una temporalitat laboral dues vegades i mitja superior a la de la comunitat que les segueixen, les Canàries. Si ens fixem, a més, en la precarietat de l'ocupació, el panorama laboral illenc comença a ser preocupant. La taxa d'eventualitat és del 43%, quan la mitjana de l'estat és del 37,4%. Alhora, les Balears presenten l'índex més alt de treballadors assalariats a temps parcial a l'empresa privada, que és del 16%, mentre que a tot l'estat la taxa gairebé no supera el 12%.

Fins aquí el resum és: més assalariats que enlloc, en una precarietat laboral superior a la de cap més indret i, a sobre, contractats en major nombre a temps parcial. Aquest panorama, si més no per als treballadors per compte d'altri, ja per-

met de posar en dubte el "paradís" que els conservadors deien. Però això no és tot. Segons l'informe dirigit pel director general d'Economia, els treballadors de les Balears són els que més feina fan. Efectivament: "Les Balears són la comunitat autònoma amb una jornada laboral efectiva anual més elevada entre els treballadors per compte d'altri de l'empresa privada".

Molta més feina, sí, però no pas més doblers: "mentre que el 1989 els guanys mitjans mensuals d'un treballador mitjà, a tot l'estat, eren un 4,6% superior als d'un de les Balears, deu anys després (1999) la diferència s'eleva pràcticament al 10%". Val a dir, els salaris de les Balears són els que menys augmenten respecte a la mitjana.

Si les condicions laborals de la majoria dels treballadors, prou que es veu, no són precisament pròpies d'un paradís, podríem pensar que, quan arriben a la jubilació, per allò que són els més feiners, per ventura disposen de pensions daurades. Pots pensar! A tot l'estat espanyol la jubilació mitjana se situa entorn un 120,5% sobre el Salari Mínim Interprofessional, es-

sent així que a les Balears és d'un 107%.

En fi, ja tenim completat el quadre. Les Balears són la comunitat que més augmenta en nombre de treballadors, aquests són els que més feina fan, però també els que més precarietat tenen, els que menys cobren i, quan arriben a la jubilació, els que tenen les pensions més baixes. Un paradís certament curiós.

Pere Sampol, vice-president del govern, durant el debat de política general sostingut al Parlament els dies 9-11 de novembre, explicava el panorama socioeconòmic que s'ha trobat el nou govern i definia la situació d'aquesta manera: "En termes convencionals el moment és bo des del punt de vista econòmic. Però, per a un govern, no és bo de caure en l'autosatisfacció. Podríem dir que la façana de la nostra economia llueix, però al darrere hi ha una realitat molt distinta; en conjunt, una pèrdua de qualitat de vida..." Si més no per als treballadors, la qualitat de vida no és, certament, la d'un paradís.

Miquel Payeras

Pere Sampol.
Vice-president
i conseller
d'Economia,
Indústria
i Comerç del
govern de les
illes Balears.